HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

שור באדם שעשה בו. שור קטן המזיק כשור גדול המזיק [ה]להם שור בן יומו קרוי שור לכתיב (ויקרא כב) שור או כשב כי יולד: **אינו דין שחייב.** בו מקילה על תיוק קטן כעל מלא גדול: **אבל חייב.** בנזקין מרבינן דבריה שהשור פטור מהן ונזק לו משיב

ה"ל שור נמי נזק משלם: ה"ל בן ובת. קטנים משמע לעיל מיניה כתיב והמית איש או אשה: **ואין לי אלא במועד.** דקרא במועד כתיב: **לא תלקה בין שם למועד.** לענין מקילה: **שהורע כחן בנזקין.** לשם הזיקו משלמין: **יפה כחן.** [ט]לחרש שוטה וקטן פגיעתן רעה מחובל בהן חייב והן שחבלו בחמיה פטורין: **וכי דנין קל מחמור.** שם ממועד: **להחמיר.** על הקל לדעתך כי היכי דחמור חייב קל נמי חייב לקלקלת שם ממועד במה מצינו לקמני חייב באיש ואשה וחייב בבן ובת במועד להם חיוב לבן ובת במועד הוא לכתיב וקטמרת מה חיוב לאיש ואשה (במועד) עשה בו שם כמועד אף בן ובת נעשה בו שם כמועד ושמכתם דקל ילפת שם ממועד לחי לא תשכתם חיוב דבן ובת במועד לא הוה ילפת ליה בשם מאיש ואשה להם במועד גופיה אי לאו לדציכו קרא לא מצית למתויינהו מדיוק לעיל: **שם החמיר.** הכתוב בבן ובת [י]באיש ואשה במועד כתב לך שהרי תמור הוא לענין כופר: **נחמיר.** מבן מדינה בשם הקל בתמיה: **שם אמרת באיש ואשה.** כלומר וק"ו דלרשע נמי בסיפא פריכא הוא דשם אמרת באיש ואשה כו'. ל"ק וכי דנין קל [כ]ומחמר בן ובת שפטורין מן המנות מאיש ואשה וזה שמעתי ורבינו מנחמי וכשר הוא מן המחרין דהיכי פשיטא ליה כך קולא והך תומלא דקמתמה וכי דנין כו' והא תנא מבואש תומלא בבן ובת דיפה כחן במזקין מאיש ואשה: **ה"ל או בן יגח או בת יגח.** יגח יגח תרי זמני דריבה לה בגיחה למועד ולחם למיתה ולנזקין: **פטור ממיתה.** דהא לא מתכוין לדמריגן לקמן (ע"ב) כמיתת בעלים אם הרג בן מיתת השור שהרג: **וחייב בכופר.** דדרשינן [ו]כופר אם כופר [שמות כא] להניח שלא בכוונה: **ורב אחא פטור מזה ומזה.** כדדריש [ז]רבא לעיל [מג.] השור יסקל וגו' כל זמן שהשור בסקילה בעלים משלמין כופר: **והא אם הוא.** לפילו למאן דדריש אם כופר ה"מ למועד שלא בכוונה והאי אם הוא בחיוב זה: **במועד ליפול על בני אדם בכוונה.** לקמן בשור שנגח את הפרה (דף מח:): **בשלמא אם.** גבי שור שנפל על האדם בשור מיבעי לרבנן דאמרי קטלינן ליה בנגיחות לשמות כגון לחזק ירוקו ונפל שלא בכוונה על זה שרואה עצמו בתוך בני הבור ובא לאוכלה ונפל: **שלא הכה.** הואיל ומועד לכך מאי שלא מתכוין מיבעי: **הכה נמי.** למזיק ליה למתחכך להנאתו ולא להפילו עליו: ואכתי

וכי דנין קל מחמור. פ"ה להך פירכא מדין לשון שני דק"ו דלית ואשה שהורע כחן בנזקין לא דנין קל מחמור לחפילו אי לא הוה כתיב מועד כלל הוה ילפינן בהאי קל ומומר מע"ג דבק"ו נמי קאמר לא מלקת האי ליגנח לאו דוקא ולכך מצטריך לא שם אחרת לעשות פירכא בדין שני שהוא ק"ו: **נגיחה** לנזקין. מצטריך לרבות נזקין משום דדרשינן בסיפיה (לעיל דף נב.) כמשפט שור בשור וכן בסוף פרקין לענין שמירה מעולה לנזקין דריש מלא ישמרנו מע"ג ולא ישמרנו גבי מיתה כתיב: **והא תם הוא.** לא בעי למימר דמתני' כר"י הגלילי דלמוקי שמואל מתני' בספרא (לקמן דף מח:) גבי היה מגיח לו ונו בתוכו דמאי דוחקיה דשמואל לאוקמי מתניתין כר"י הגלילי ומה פלוגתא הוה שייך בזה להוו פליגי רב ושמואל מתני' כמאן ועוד דליעבד דמתני' דקתני מועד דמשלם כופר ותם פטור מן הכופר לא מתיא כר"י הגלילי והא דלא מוקי שמואל מתני' דלקמן במועד ליפול על בני אדם בכוונה כדמפרש מילתא דהכא במועד להתחכך על בני אדם בכוונה לא שכיחא כי האי: **והא תם הוא.** המקשן סבור שמתחכך בכוונה להפילו ולא מתכוין להפילו על בני אדם דש"כ לא היה פטור ממיתה ועל זה מקשה והא תם הוא שהפילו עשה כן כמה פעמים והרג בני אדם שלא בכוונה אין מועד להרוג אדם [ח]כדפי' לעיל מלא משכחן מועד במתכוין להרוג את האדמה והרג ומשני במועד להתחכך על בני אדם פירוש במתחכך להנאתו כדמפרש ואזיל לרוי מועד מתחילתו וסוי כאומרהיה ופ"ת ומי דוחקו לשמואל לומר שחייב כופר יעמידנו במתכוין להפיל הכותל ולא מתכוין להפיל על בני אדם ופטור גם מכופר לפי שהוא תם וי"ל לדרב ושמואל משמע להו ליגנח דמתני' דקתני ונפל על האדם שלא היה מתכוין להפילו שלא ממילא אירע שנפל ע"י שהיה מתחכך בו להנאתו ולכך קאמר שמואל היכא דמתחכך בכותל להנאתו כדמשמע ליגנח דמתני' דפטור ממיתה וחייב כופר ודב אחא פטור מזה ומזה כדמשמע ליגנח דפטור שפטור לגמרי והמקשן היה סבור דהא דנקט במתני' ונפל על האדם שלא מתכוין להפילו משום דל